

Strada Ficțiunii

GARSONIERA
DIN PĂDUREA
DE MACARALE

Strada Ficțiunii

Mergi pe o stradă.

Cosmopolită. Straniu familiară. Cu miros de mare, de scorțișoară sau de cerneală. Trecătorii par manierați. Nonconformiști. Plini de umor. Ai căutat mereu strada asta. Paralelă cu modele.

Perpendiculară pe modern. Nouă. Efervescentă. De tradiție bună. Cu seraiuri, *palazzo*-uri și hamace. Cu zgârie-nori și arcade. Cu clădiri invizibile. O stradă care se construiește pe măsură ce ți-o imaginezi.

Iată-l și pe omul cu umbrelă colorată, care știe drumul, dar se lasă purtat de suflul imaginației. Ghidul tău. Și, cum pe Strada Ficțiunii contează și plimbarea, nu doar destinația, dă mai întâi un tur.

Turul Clasic. Urmărește dreptunghiul colorat. Te vor acompania doar clasicii care au trecut testul timpului.

Turul Contemporan. Urmărește pătratul colorat. Te vor întâmpina autori care nu scriu neapărat pentru premii și vei descoperi debutanții chiar de la debut.

Turul Bestseller. Urmărește cercul colorat. Ești în rețea cu scriitorii din cele mai fierbinți topuri ale lumii.

DAN CHIȘU

Foto © Dragoș Ciolac

Dan Chișu a urmat Facultatea de Litere din Iași, abandonând studiile când a părăsit România. În Franța s-a specializat ca operator la Institut International de l'Image et du Son. După 1989 s-a întors în țară, unde a înființat o companie de producție TV, o companie de producție de film și, în 2006, editura DaKINO Publishing. A jucat în mai multe filme, printre care și *Asphalt Tango*, în regia lui Nae Caranfil. A produs o serie de documentare și de filme de lungmetraj, iar între 1991 și 2009 s-a ocupat de organizarea Festivalului Internațional de Film

DaKINO. Își face debutul regizoral cu *WebSiteStory* în 2008. În 2005 îi apare primul roman, *Singur sub duș*, iar în 2007 publică prima ediție din *Garsoniera din pădurea de macarale*.

Vocea autorului

„Oricât de sfâșietoare ar fi, durerea trebuie trăită atunci când vine. Însă după ce trece, rămânem doar cu amintirea ei, iar amintirea nu seamănă niciodată cu ce am trăit.“

Dan Chișu

DAN CHIȘU

GARSONIERA
DIN PĂDUREA DE
MACARALE

GARSONIERA DIN PĂDUREA DE MACARALE

Dan Chișu

Copyright © 2013 Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIȘU, DAN

Garsoniera din pădurea de macarale / Dan Chișu. –

București: ALLFA, 2013

ISBN 978-973-724-612-7

821.135.1-31

Lui Alexandru Tocilescu

Toate drepturile rezervate Editurii **ALLFA**.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată
fără permisiunea scrisă a Editurii **ALLFA**.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside
Romania, without the written permission of **ALLFA**,
is strictly prohibited.

Copyright © 2013 by **ALLFA**.

Editura **ALLFA**: Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,
sector 6, cod 060512 – București
Tel.: 021 402 26 00
Fax: 021 402 26 10

Distribuție: Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactare: Martin Zick

Tehnoredactare: Liviu Stoica

Corectură: Elena Georgescu

Design copertă: Alexandru Novac

A pornit spre Teatrul Național imediat ce s-a dat jos din avion. Vreau să spun că nu a trecut pe la hotel să-și lase bagajele. A cerut să fie dus direct la teatru, ca să vadă sala ale cărei planuri le primise prin fax cu o săptămână înainte. Era uimit de calitatea scenei sau, mai bine zis, de facilitățile ei. Adâncime, lungime, lățime și toate posibilitățile de mișcare a scenei într-o parte și în alta. Țsta a fost, de fapt, și motivul pentru care a acceptat propunerea. Dar să revin. Intenționa, încă dinainte de a coborî, să-i spună celui care avea să-l aștepte că nu mai trebuie să se forțeze să vorbească francezește, pentru că el înțelege și vorbește perfect românește. Dar nu a făcut-o. Se simțea foarte ciudat să vorbească din nou românește după ce atâția ani ascunsese faptul că știe limba.

Am să vă spun, așa cum știu eu, povestea lui Vasile/Basile. O poveste incredibilă. Poate nu totul a fost așa cum veți citi aici, dar știți cum e... nu contează ce trăiești, contează cum povestești ce ai trăit.

Povestea lui Vasile/Basile este atât de plină și atât de densă, încât probabil voi sări de la una la alta, așa cum îmi voi aminti și eu. Însă voi încerca să nu o distorsionez prea tare, să nu intervin cu părerile mele obiective decât atunci când va fi absolut necesar. Chiar dacă știu că nu există decât povești subiective. Pentru că nu poți să povestești ceva fără să intervii și tu, mai ales atunci când ai fost martor ocular, ca să nu mai vorbim de situația în care alceineva ți-a relatat povestea. Nu ai cum să te abții. Odată ce ai primit o informație, o procesezi, amendând-o emoțional în funcție de starea ta de spirit, de intensitatea informației, de dramatismul ei. De multe ori îți vine să o povestești imediat dacă te-a impresionat foarte tare, ca atunci când ești martorul unui accident de mașină îngrozitor, cu morți și răniți – nu poți să te abții să nu-i spui primului om cu care te întâlnești: „Am văzut un lucru groaznic.“ Iar dacă nu întâlnești niciun cunoscut, dai telefon cuiva, trebuie să împărtășești asta cuiva, pentru că trebuie să te descarci. Și pe măsură ce povestești, începi să-ți analizezi cuvintele. Vrei să transmiți drama și intensitatea poveștii și îți dai seama că cel care te ascultă nu le percepe. Atunci exagerezi puțin, atât cât să-l aduci pe ascultător la starea pe care crezi tu că ar trebui să o aibă... Nu schimbi povestea, ci doar o amplifici puțin. Te uiți în ochii lui, pentru că, dacă sunteți față în față,

de acolo, din ochi, îți dai seama cât de receptiv este. Dacă ochii lui cerșesc mai mult, îi dai mai mult. Cauți în memoria afectată de incident cât mai multe elemente care l-ar putea impresiona pe ascultător, și, dacă nu le mai găsești, le inventezi, având conștiința împăcată că nu minți, că vrei doar ca el să fie la fel de oripilat ca tine. La rândul lui, ascultătorul va face același lucru când se va apuca să povestească altcuiva. De multe ori va spune că el a fost acolo, martorul, și câteodată va ajunge să creadă cu adevărat că a fost acolo, adăugând poveștii câteva înflorituri.

Așa și cu întâmplările de viață mai lungi, trebuie să le spui și altora. Pentru tine sunt extraordinare, ai gustat din „extraordinarul“ lor, dar niciodată nu vei ști dacă și ceilalți le vor găsi la fel de interesante.

Voi încerca să o iau de la început. Sau, mai bine zis, de când Vasile/Basile s-a întors în România. Nu, mai bine de când a rămas la Paris. Vedeți, deja am probleme. Nu știu de unde să încep.

Aterizase la Paris așa, din întâmplare, în urmă cu cincisprezece ani, necunoscând pe nimeni acolo, pentru că nu-și propusese să rămână în Franța. Se întorceau din Anglia. Acolo ar fi vrut să rămână.

Printr-o minune, îl selecționaseră cu spectacolul lui de sfârșit de an: cineva hotărâse că *Romeo și Julieta*, pus în scenă de către Alain Basile Carlasse – pe atunci Vasile Cârlice, proaspăt absolvent de IATC – e bun pentru festival. Spectacolul lui Vasile a avut mare succes la Londra, și toată distribuția a fost invitată la un pahar de către cei de la teatrul care găzduise spectacolul.

Studentii români au scos sticlele de vodcă pitite prin geți. Erau și câțiva profesori cu ei. Toți s-au făcut mangă. Și elevi, și dascăli. Atunci, unul dintre profesori i-a mărturisit că îl apreciază, că are talent mult, și că mai bine ar rămâne în Occident, *să se realizeze*. Vasile a rămas consternat de îndemnul profului, mai ales că în țară părea cel mai sever dintre ei, ba mai mult, era secretar de partid în asociația studentească. A înmărmurit și s-a trezit pe loc, fiindcă, de fapt, și el tot asta avea în cap. Să rămână

la Londra. A crezut că se scapă pe el de emoție, sau frică, fiind convins că proful simțise ceva. Vorbea ca atunci când vrei să tragi de timp și parcă ți-ai dori să scapi de influența nefastă a alcoolului care îți încheștează gura. În loc să-l faci să fie fericit că cineva îi confirmă părerile, încurajarea – „Du-te, băiete, nu mai freca menta prin România!” – l-a băgat într-o ceață și mai densă. S-a gândit mai întâi că îl încearcă, îl trage de limbă, vrea să afle părerea lui despre Ceaușescu. Nu știa ce să spună. A bâiguit ceva – „...Nu știu... Nu... Eu mă întorc în țară” –, dar proful s-a apropiat de el și i-a spus: „Te dai rotund, crezi că eu nu știu ce ai în cap?! Ca de altfel toțiăștia de-aici, vrei să pari șmecher cu mine, dar de fapt ești un dobitoc... și la propriu, și la figurat! Și dacă rămâi, și dacă te cari. Când ești dobitoc, nu ai nicio șansă. Ești futut pe viață!”

„Ce vrei să spunei?” a mormăit Vasile mai mult pentru el, gândindu-se numai la ce putea fi mai rău. „O să vezi tu mâine”, a răspuns proful și s-a ridicat, clătinându-se, apoi și-a croit cu greu drum prin mulțimea din pub. Vasile a înghețat. „Ce a vrut să spună boul ăsta cu «o să vezi tu mâine»?” își repeta în gând ca o placă stricăță. „Dacă s-au prins că vreau să o tai?” Avea niște bani ascunși pe care-i schimbuse înainte de plecarea din țară și nu se gândea decât cum să ajungă mai repede la cămin – pentru că erau cazați la un cămin studențesc – și să facă dracului ceva cu ei, măcar să nu-l prindă și cu valută, dacă tot s-a prins proful ăla beat de manevra lui de a doua zi. Voia să se scoale cu două ore înainte de plecarea grupului la gară și să o taie cu un taxi, să ceară azil politic. Dar în clipa aceea nici măcar nu știa ce să mai facă. Dacă proful beat plecase tocmai să anunțe ambasada și se trezea că cineva vine să-l aresteze? În tot cazul, pașapoartele erau ținute de o singură persoană, poate chiar de profesor.

A mai băut ceva și a încercat să între și el în vorbă cu lumea, dar nu se putea concentra. Se uita din când în când către ușă, așteptând să-l vadă pe prof intrând cu cineva. Până l-a urmărit a liniștit, gândindu-se că nu pot să-l ridice chiar de acolo. Dar proful a reușit să-l sperie atât de tare, încât nu și-a mai pus planul

în aplicare. Mai târziu n-a mai știut sigur dacă nu și l-a mai pus în aplicare din cauza profului sau din cauza durerii de cap și a mahmurelii. Era întuneric când s-a trezit. Atât afară, cât și în capul lui. A coborât la recepție și s-a suit în autocarul care trebuia să-i ducă la gară. L-a căutat pe profesor din priviri. Nu era acolo. Ceva nu era în regulă. Însemna că totul fusese o cursă. Proful nu era acolo și ei se apropiau de gară. Trecea de la o stare la alta cu o viteză fulgerătoare. Pe de o parte, se bucura că nu se decisese să rămână, pentru că era sigur că proful așteaptă undeva ca să-l împiedice să facă asta, iar pe de altă parte, se gândea cât de bou a fost, pentru că putea fi deja la poliție, declarat și protejat ca azilant politic. Nu aveau cum să-l oprească. Ce dacă nu avea pașaportul? Asta era. Ce, ăia de la poliție nu știau că românii li se ridică pașapoartele când ajung în altă țară, ca nu cumva să poată fugi?

După care s-a gândit: „Totuși, de ce nu este proful aici?” Dar nu reușea să răspundă la întrebare, pentru că în minte îi revenea mereu discuția din ajun. „De ce mi-a spus el mie asta? De ce mie? Ce-a vrut să spună el cu «lasă că vezi tu mâine»?” Colegii lui se îmbarcau în tren. Stătea așa, cu valiza în mână, și se gândea: „Nici acum nu mă pot opri. Dacă vreau, mă duc la ușa aia din dreapta, deasupra căreia scrie «Metropolitan Police Station». Nici nu trebuie să le dau vreo explicație. Îmi iau valiza, asta dacă vreau neapărat să mi-o mai car, și mă fac că nu aud și nu văd până ajung în fața intrării pe care scrie «Police». Ce mă fac acum? Când mai prind eu o asemenea ocazie?”

„Acum mă ridic și plec!” își spunea în minte. Și chiar s-a ridicat și a plecat, dar nu către Police Station, ci către vagonul în care se urca toată lumea. Impulsul era mai puternic decât el. Era hipnotizat. Nu mai avea control asupra propriilor decizii. De fapt, de fiecare dată când își impunea să o ia către poliție simțea că se scapă pe el de frică. Era mare zarvă în vagon, toți vorbeau despre cineva care nu venise la gară. Asta l-a scos din transă. „Cine nu a venit?” a început să întrebe în dreapta și-n stânga. „Cine a avut curajul să facă ce eu nu am putut?”

îi venea să strige cât îl țineau plămâni. Turba de necaz că nu a făcut-o și el. „Profu’!“ „Care prof? Nu se poate, profu’ nu a venit la gară?“ „Liniște, vă rog“, s-a auzit din spate, și cel de la Ministerul Învățământului, pe care îl știau de-al lor – îi ajutase să-și schimbe banii ascunși prin pastele de dinți – și pe care îl invidiau toți că are blugi, și-a dezvăluit adevărata identitate. „Liniște și fără comentarii. Veți da toți o declarație când ajungem acasă. Acum poștiți pașapoartele și stați liniștiți la locurile voastre!“

„Incredibil“, gândeau toți, „cum, băi, profu’ să rămână!“ Cam aceeași replică răsuna și în mintea șmecherului de la minister: „Cum, băi, chiar ăla cu învățământul politic? Mă așteptam la vreun puțoi din ăsta...“

„Deci ăsta de la minister e securistul! Și eu care mă așteptam ca ăsta să o tundă, așa pletos și în blugi, nu m-ar fi mirat să nu apară în dimineața asta“, mai răsună un gând într-o minte care nu-și putea controla emisia, după care în eter se făcu liniște. Fiecare încerca să cântărească urmările, așteptând să vadă ce se întâmplă după ce a rămas unul. Pentru că toți, fără excepție, se gândiseră la asta. Măcar așa, ca la un joc. *Cum ar fi dacă...?* Așteptau muți reacția securistului. Mai puțin Vasile, care tocmai înțelesese ce a vrut să spună proful cu „lasă că o să vezi tu mâine“. Și-și spunea: „Ce prost am fost, gagiul voia să-mi transmită să mă car, că el e de acord cu mine. M-am speriat de pomană. Cât de imbecil pot să fiu!“

A fost motivul pentru care la Paris a rămas fără nicio ezitare și fără urmă de remușcare. Și nu numai el. Au mai rămas câțiva. Toți au înțeles că ăla în blugi și cu plete nu poate să le facă nimic. Nu s-ar fi mirat nimeni dacă ar fi rămas chiar și el.

Era foarte derutat și, după prima întâlnire cu comunitatea din Paris – la biserica românească –, și-a jurat în barbă că nu va mai vorbi românește niciodată. Nu înțelegea de ce fiecare îl mușcă de cur pe celălalt. Fusese trimis acolo de cineva de la oficiul

pentru refugiați, o doamnă care vorbea românește și care, după ce l-a chestionat, aflând că nu cunoaște pe nimeni în oraș, chiar pe nimeni, i-a spus:

— Du-te și tu la biserică, poate găsești pe cineva să te găzduiască într-o cameră de bonă.

Nu a înțeles atunci despre ce era vorba. Dar a aflat curând. Tot atunci și-a jurat că nici alcool nu va mai pune în gură. Considera că eșecul tentativei de la Londra a avut drept cauză alcoolul, care l-a împiedicat să prindă mesajul profului. Regreta plecarea din Anglia, imaginându-și că, datorită celor câteva cronici bune din ziarele regionale, ar fi fost angajat pe loc ca regizor într-un teatru. Până la urmă însă a reușit și în Franța. Așa s-a ajuns la situația paradoxală că aproape nimeni din diaspora din Franța nu știa că Basile Carlasse e de origine română – mai bine zis, român get-beget, ce mai, născut, crescut, cu nume neaoș românesc. La început, când prietenii din teatru l-au întrebat de unde este, pentru că accentul lui era evident, s-a bâlbâit, nu a știut ce să le spună. A îndrugat o poveste cu dublu sau triplu înțeles, cum că părinții ar fi din Ungaria, însă maică-sa e de fapt grecoaică. I-a aburit atât cât să nu-l mai bată nimeni la cap. Cu timpul a devenit Alain Basile Carlasse, și nimeni nu mai știa dacă accentul lui este breton sau marseillez. Asta pentru că s-a recomandat Alin. Era numele lui favorit – toată copilăria își dorise să-l fi chemat așa.

Basile era bun, avea talent cu carul și toată joaca lui de-a teatrul, toate exercițiile lui de imaginație au dat roade. În câțiva ani a ajuns în top. Punea la Comedia Franceză piesă după piesă. Avea oferte în străinătate mai multe decât putea să ducă, și totuși nu a rezistat tentației de a se întoarce în țară. Îi garantaseră orice repertoriu vrea, îi lăudaseră facilitățile tehnice ale scenei Naționalului bucureștean, de altfel prea puțin exploatare.

Își dorea de foarte mult timp să pună în scenă o dramăizare personală după „Colonia penitenciară“ a lui Kafka. O poveste despre un sistem justițiar artificial și absurd, conceput și pus în practică într-un stat distopic fictiv de pe o insulă

pierdută, transformată în colonie penitenciară. Cei de acolo erau condamnați la moarte, iar execuția se făcea cu ajutorul unui aparat complex de tortură. Dispozitivul consta într-o grapă de sticlă, care scia vina pe trupul osânditului, omorându-l lent cu această procedură, în decursul a douăsprezece ore.

Personajele principale, Călătorul și Ofițerul, intră în conflict atunci când cel care sosește pe insulă îl anunță pe Ofițerul Comandant că asemenea execuții nu vor mai avea loc. Povestea este spusă din punctul de vedere al Călătorului, care, ca și cititorul, se întâlnește pentru prima oară cu Mașina și cu brutalul ei scop. Ofițerul îi explică modul de funcționare și utilitatea Mașinii, și povestește că în ultimele șase ore petrecute în Mașină condamnații trăiesc o revelație divină a păcatelor săvârșite. Ofițerul este ultimul susținător al Mașinii și crede cu fanatism în forma de justiție pe care dispozitivul de tortură o aplică.

Ofițerul îl imploră pe Călător să asiste la ultima execuție și abia după aceea să ia decizia de a scoate din uz instalația, sperând că la vederea minunii probabil se va răzgândi și va deveni un susținător al ei. Când acesta refuză, spunând că a venit acolo tocmai ca să oprească execuția, Ofițerul, dându-și seama că nu va mai duce la îndeplinire nicio sentință, îl eliberează pe Condamnat și, din dorința de a-i arăta Călătorului cum funcționează mașinăria, o setează pentru el, scriindu-și sentința: „Fii Drept!“ Este ultima lui șansă de a-l convinge pe Călător. Cu prețul vieții. Din păcate, Mașina, foarte uzată, se defectează și, în locul operațiunii elegante de imprimare a sentinței, îl străpunge pe Ofițer, ucigându-l. Din această poveste Basile făcuse o pastişă alegorică a sistemului comunist. De când căzuse regimul comunist în România visa să pună în scenă așa ceva. Dar nu oriunde, ci chiar la București.

Mașina care l-a dus la hotel a mai făcut un ocol – la cererea lui, e drept –, și iată-l pe Vasile/Basile încercând să recunoască ceva din orașul pe care îl părăsise cu douăzeci și patru de ani în urmă. Era foarte greu pe întuneric.

— *Ici, arrête un peu ici...* îi ceru șoferului. Coborî din mașină și făcu câțiva pași pe jos.

A doua zi dimineață a reușit să uimească toată distribuția când a anunțat ce urma să regizeze. Punea în scenă „Colonia penitenciară“ a lui Kafka. O dramatizare personală a nuvelei pe care o găsea foarte reprezentativă pentru țara părăsită și renegată cu atât de mulți ani în urmă.

N-avea nevoie decât de trei personaje principale, câteva secundare și multă figurație, așa că a rămas surprins când toți din teatru au venit să-l vadă pe marele Alain Basile Carlasse. Trebuia să aleagă trei dintre actori, de restul distribuției urmând să se ocupe regizorul tehnic. Acesta l-a anunțat că sunt mulți actori care-și doresc să facă figurație, doar ca să se poată lăuda că au jucat într-un spectacol montat de Alain Basile Carlasse. Nu-i venea să creadă că e atât de faimos în țara pe care nu și-o mai dorise. Vorbea românește cu accent forțat, pentru că nu i se părea normal să nu fi uitat româna, deși cunoștea foarte bine limba. Vestea că Alain Basile Carlasse vorbește românește a traversat teatrul în lung și în lat, așa că, în câteva minute, toți angajații au trecut cel puțin o dată prin sală, măcar să-l audă vorbind. Recuzitori, peruchiere, mașiniști erau prin culise, iar în sală, plasatoarele care